

Det er under Form af en Forbundsstraktat en Beslutning om, at Island udtræder af den danske Stat og danner en selvstændig Stat. Det fik jo sit klare Udtryk i Udtalelser fra Ordførerne for de tre Partier, der sendte delegerede til Island. Saaledes udtalte den Gang Ordføreren for det socialdemokratiske Parti i Folketinget, Medlem af Delegationen, Folketingsmand Borgbjerg, at Tidspunktet var gunstigt for at sikre en virkelig Rigsforbindelse mellem Danmark og Island, og den ærede Ordfører for Venstre her i dette høje Ting (Krag) udtalte, at Opgaven var at opretholde en virkelig Forbindelse mellem Danmark og Island, ærefuld og heldbringende for begge Parter. Den ærede Ordfører for det radikale Parti (Trier) dtalte det Haab, at Resultatet af Forhandlingerne maatte blive, at den aarhundredgamle Forbindelse styrkes og fæstnes til Lykke for begge Folk.

Det vil være saare let ved yderligere at citere Udtalelser at godtgøre, at det Resultat, der nu foreligger af Delegationens Forhandlinger, slet ikke stemmer med det, man den Gang besluttede sig til fra dansk Side. Der foreligger nu en Forbundslov, som i Virkeligheden er en Lov om Opløsning af det danske Rige, en Forbundslov, der ikke en Gang indeholder et politisk Forbund mellem Staterne, og en Forbundslov, der er for ganske kort Tid. Hvis man er i Tvivl om, at det, der her er sket, er noget ganske andet end det, man fra dansk Side har villet, og det, man endog i dette Øjeblik mener at være gaaet med til, eller i alt Fald det, man ønsker at fremkalde, saa behøver man kun at se, hvad det islandske Suverænitetsudvalgs Flertal, der stemte for Loven, har sagt om denne Lov og dens Betydning. Det er et Materiale, der først i allersidste Øjeblik er kommet i Hænderne paa Rigsdagen, ogsom mange af de ærede Medlemmer maaske daarligt nok har fundet Lejlighed til, at beskæftige sig med. Det giver imidlertid en saare klar Forestilling om, hvorledes man paa Island opfatter denne Forbundslov, og man faar det tydeligste Billede af det ved at gennemlæse denne Betænkning i sin Helhed. Jeg skal derfor med den højtærede Formands Samtykke oplæse nogle ganske faa Sætninger, som indicerer, hvorledes man ser paa dette Forhold paa Island. Det hedder i denne Betænkning: „Angaaende Indholdet af den paatænkte Overenskomst skal det bemærkes, at Suverænitetsudvalgene og hele Altinget var bestemt paa at kræve Danmarks Anerkendelse af Islands Suverænitets i Personalunion med Danmark og ikke give noget efter af det.“ Senere, hvor

der diskuteres, om man nu har naaet det, man forlanger, og hvor Flertallet ønsker at paavise, at man fuldt ud har naaet det, hedder det: „Dernæst bør man overveje, om her er Tale om en ren Personalunion“, og længere henne hedder det: „Efter denne Opfattelse er det for at bevise, at denne paatænkte Forbindelse er en blot Personalunion, nok at paavise, at der intet er fælles undtagen Kongen“, og endvidere: „Det eneste, som ved første Øjekast kunde synes at være fælles, er Udenrigsanliggenderne. Men det er dog ikke Tilfældet“. og i Slutningen hedder det: „I dette Forslag findes en *fuld Anerkendelse af Islands ubegrænsede Suverænitets i ren Kongeforbindelse med Danmark*“. Der findes ogsaa i denne Betænkning en udførlig Sammenligning mellem den Forbundslov, som nu foreligger til Behandling, og Kommissionsbetænkningen af 1908 for at paavise, i hvilken Grad denne adskiller sig fra den Overenskomst, man i sin Tid havde vedtaget, og som man fra dansk Side havde erklæret sig villig til at tiltræde. Derom hedder det bl. a.: „Ifølge 1918 kan Forbundet efter 25 Aar være saaledes, at *Kongefællesskabet alene bestaar*, og at der i øvrigt intet Retsforbund er mellem Landene ud over, hvad der folkeretligt bestaar mellem suveræne og civiliserede Stater. Island kan, inden 25 Aar er gaaet, arrangere alle sine Anliggender efter egen Villie, undtagen Hjemmelen til Behandling af de udenrigske Sager ifølge § 7, og forsaavidt som det er bundet til Ligeberettigelsesbestemmelsen i § 6. Men Bemyndigelsen ifølge § 7 kan det tage tilbage efter 25 Aars Forløb og ligeledes ophæve Ligeberettigelsen efter samme Tids Forløb“.

I alt dette formener jeg, at der ligger tilstrækkelige Antydninger af og Beviser for, at det, der nu her foreligger til endelig Afgørelse, er noget vidt forskelligt fra det, man vilde gaa med til, da det besluttedes at sende Delegationen til Island, og der rejser sig da, synes jeg, ganske naturligt det Spørgsmaal: Er nu denne Forskel i Sagernes Behandling en Følge af Verdenskrigens Virkning, af de historiske Begivenheder, vi har oplevet i de sidste Maaneder? Men det er let at svare derpaa, at saaledes er det ikke, thi den faktiske Afgørelse af dette Spørgsmaal faldt paa Island, da den danske Delegation blev enig med det islandske Alting, og det var jo paa et Tidspunkt, da vi endnu levede under den tidligere politiske Konstellation i Europa, det var allerede i Juli Maaned, at Forslaget var vedtaget paa Island, det er først nu, 4 Maaneder efter, at